

สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญ สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มที่ 8
(จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดบึงกาฬ)

The Academic Administration of Phrapariyattidhamma
Schools for General Education Under the National Office
of Buddhism Group No. 8 (Udon Thani, Nong Khai, Sakon
Nakhon and Bueng Kan Provinces)

อำนวยการ มีราคา
Amnuai Meerakar

วิทยาลัยพินิจบัณฑิต, ประเทศไทย
Pitchayabundit College, Thailand

¹Meerakar1973@gmail.com,

Received February 19, 2020; Revised March 2, 2020; Accepted May 10, 2020

บทคัดย่อ

ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยมีดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคฤหัสถ์ จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 63.70 และพระภิกษุ จำนวน 85 รูป คิดเป็นร้อยละ 36.30 ตำแหน่งส่วนมากเป็นครูผู้สอน จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 74.80 และผู้บริหาร จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 25.20 ขนาดของโรงเรียนส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 156 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 66.70 ขนาดกลาง จำนวน 74 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 31.60 และขนาดใหญ่ จำนวน 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.70 และประสบการณ์การทำงานส่วนมากเป็น 10-20 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 42.70 ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 34.60 และสูงกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 22.60

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มที่ 8 จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, S.D. = 0.70) พิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียนอันดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.95$ S.D. = 0.75) ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนในระดับมาก ($\bar{X}= 3.94$ S.D. = 0.79) ด้านการแนะแนวการศึกษาในระดับมาก ($\bar{X}= 3.91$ S.D. = 0.73) ด้านการนิเทศการศึกษาระดับมาก ($\bar{X}= 3.89$, S.D. = 0.78) และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในระดับมาก ($\bar{X}= 3.83$, S.D. = 0.73)

ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มที่ 8 จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดบึงกาฬ สรุปโดยรวมแล้วไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนพระปริยัติธรรม, สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, กลุ่มที่ 8

Abstract

Information of the target groups of this research is as the followings. Respondents of questionnaires include 149 laymen or 63.70 percent and 85 Buddhist monks or 36.30 percent. Status of respondents includes 175 instructors or 74.80 percent and 59 administrators or 25.20 percent. Target schools divided by the number of students include: 156 schools with small number of students or 66.70 percent; 74 schools with moderate number of students or 31.60; and 4 schools with the highest number of students or 1.70 percent. Work experience by number of respondents and number years in education service: 100 persons or 42.70 percent with 10-20 years; 81 persons or 34.60 percent with less than 10 years; and 53 persons or 22.60 percent with over 20 years.

The levels of overall opinion on the current academic administration of Phrapariyattidhamma Schools for general education, Group No.8 including Udon Thani, Nong Khai, Sakon Nakhon and Bueng Kan provinces, under the National Office of Buddhism was at high level ($\bar{X}=3.90$, S.D. = 0.70). Considering by aspect, it can be chronologically arranged from the highest level as the followings: learning development was at high level ($\bar{X}= 3.95$ S.D. = 0.75); community academic support was at high level ($\bar{X}=3.94$ S.D. = 0.79); education guidance was at high level ($\bar{X}= 3.91$ S.D. = 0.73); education supervision was at high level ($\bar{X}= 3.89$, S.D. = 0.78); and curriculum development of the schools was at high level ($\bar{X}= 3.83$, S.D. = 0.73).

The overall comparison results of current academic administration in Phrapariyattidhamma Schools for general education, Group No.8 including Udon Thani, Nong

Khai, Sakon Nakhon and Bueng Kan provinces, under the National Office of Buddhism were not different.

Keywords: Academic Administration, Phrapariyattidhamma Schools, The National Office of Buddhism, Group No.8

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญงอกงาม ทั้งด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรมความดีงามในจิตใจมีความสามารถที่จะทำงานและคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง สามารถเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ตลอดจนใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์มีสุขภาพร่างกายและจิตใจ สมบูรณ์แข็งแรงประกอบอาชีพได้มีวิถีชีวิตกลมกลืนกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสามารถปรับตัวได้ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สุมน อมรวิวัฒน์, 2550 :461)

สังคมไทยคาดหวังสถาบันสงฆ์เป็นทางเลือกในการพัฒนาคุณภาพผู้ด้อยโอกาส ในสังคมไทยนั้นการบวชพระ บวชเป็นสามเณรถือว่าเป็นทางเลือกในการแสวงหาโอกาสทางการศึกษาและเป็นการไต่เต้าทางอาชีพของคนจนในชนบทจำนวนมากที่ไม่มีโอกาสรับการศึกษาสายสามัญศึกษาโดยที่มาตรา12 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 บัญญัติให้สถาบันศาสนาที่มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งสถาบันพระพุทธศาสนาถือว่าเป็นสถาบันศาสนาดังนั้นเพื่อให้สถาบันพระพุทธศาสนา สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมหาเถรสมาคมได้โดยรัฐจะส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถาบันพระพุทธศาสนา เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งเป็นพระภิกษุและสามเณรได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เทียบเทียมกับการศึกษาในรูปแบบอื่น ดังนั้น สถาบันพระพุทธศาสนาที่ดำเนินการจัดการด้านศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารจัดการในด้านต่างๆให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี โดยจัดการศึกษาให้มีผลงานที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (วิทยากร เชียงกุล,2551)

การจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมในปัจจุบัน จัดการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรมได้มีการพยายามที่จะจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับพระภิกษุสามเณรด้วย ดังนั้นการบริหารงานการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมก็ต้องยึดหลักโครงสร้างทางวิชาการ การบริหารจัดการด้านหลักสูตรการสอนของกระทรวงศึกษาธิการด้วย (กรมการศาสนา 2535 : 4) เพราะโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ คู่คุณธรรมและพัฒนาผู้เรียนที่เป็นพระภิกษุสามเณรให้เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย เป็นศาสนทายาทที่ดีของพระพุทธศาสนาและนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิชาการทางพระพุทธศาสนาไปพัฒนางาน และสังคมตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยและเหมาะสมแก่สมณวิสัย

สำหรับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางการปฏิบัติ การประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง งานวิชาการของโรงเรียนประกอบด้วยงานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ซึ่งโรงเรียนจะต้องสร้างหลักสูตรของตนเอง เรียกว่า หลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น ครูจะต้องทำหน้าที่ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งงานวิชาการที่ครูต้องปฏิบัติจะประกอบด้วยภารกิจหลักที่เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนงานของสถานศึกษาและงานอื่นๆในการส่งเสริมสนับสนุนให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไป (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 2557 : 1)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเคยเป็นอาจารย์สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาและเคยบวชเรียนเขียนอ่านมาก่อนเป็น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มที่ 8 จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดบึงกาฬ เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานและพัฒนางานด้านวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มที่ 8 จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดบึงกาฬ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและนำองค์ความรู้ไปสู่ความสำเร็จสร้างความศรัทธาความเชื่อมั่นให้กับสังคมและเป็นการจรรโลงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนาให้ดำรงมั่นคงต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มที่ 8
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มที่ 8 จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดบึงกาฬ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มที่ 8 จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดบึงกาฬ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง“สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มที่ 8 จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดบึงกาฬ”การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือผู้รักษาการแทนและครูสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดบึงกาฬ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 600 รูป/คน โดยจำแนกได้ดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 86 รูป/คน ครูสอน จำนวน 504 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ดังนี้ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือผู้รักษาการแทน จำนวน 59 รูปและครูผู้สอนจำนวน 175 รูป/คน หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ได้จำนวนครูสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดบึงกาฬ รวมทั้งสิ้นจำนวน 234 รูป/คน จำแนกตามการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sample) โดยแต่ละชั้นภูมิสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน

2. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราประเมินค่าแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพ ตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน ประสบการณ์ ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มที่ 8 จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดบึงกาฬ จากงานวิชาการ 5 ด้าน โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การแนะแนวการศึกษา 4) การนิเทศการศึกษา 5) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert (Likert's Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยใช้เกณฑ์ตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9)

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพของการบริหารงานวิชาการ รวบรวมข้อมูลมาใช้เป็นกรอบหรือเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตัวแปรทุกตัวตามกรอบแนวคิดและขอบเขตของการวิจัย

3.3 เสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและการครอบคลุมด้านเนื้อหาที่ต้องการวัด

3.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมในประเด็นของความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ได้ค่า IOC เท่ากับ (Index of Item-Objective Congruence)

3.5 นำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน และนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (Cronbach Alpha – Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98

3.6 ปรับปรุงแก้ไขฉบับสอบถามครั้งสุดท้ายภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

3.7 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายแล้วไปใช้ในการวิจัย เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามแต่ละฉบับแล้วคัดเฉพาะแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ จำแนกแบบสอบถามออกเป็นกลุ่มๆ ตามตัวแปรที่ศึกษา ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อตามเกณฑ์การให้คะแนน นำค่าคะแนนที่ได้ไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปแบ่งเป็น ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบคำถามโดยการหาความถี่หาค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพด้านการวางแผนด้านงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มที่ 8 จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดบึงกาฬ รายด้านและภาพรวมโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

4.3 วิเคราะห์ทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดยโสธร จังหวัดมุกดาหาร โดยใช้ค่าสถิติการทดสอบ F เมื่อพบความแตกต่างทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Scheffe'

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง“สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มที่ 8 จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดบึงกาฬ” พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามสถานภาพส่วนมากเป็นคฤหัสถ์ จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 63.70 และพระภิกษุ จำนวน 85 รูป คิดเป็นร้อยละ 36.30 ตำแหน่งส่วนมากเป็นครูผู้สอน จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 74.80 และผู้บริหาร จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 25.20 ขนาดของโรงเรียนส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 156 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 66.70 ขนาดกลาง จำนวน 74 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 31.60 และขนาดใหญ่ จำนวน 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.70 และประสบการณ์การทำงานส่วนมากเป็น 10-20 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 42.70 ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 34.60 และสูงกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 22.60

2. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มที่ 8 จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, S.D. = 0.70) พิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาด้านการเรียนรู้ระดับมาก ($\bar{X}= 3.95$ S.D. = 0.75) ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนระดับมาก ($\bar{X}= 3.94$ S.D. = 0.79) ด้านการแนะแนวการศึกษาระดับมาก ($\bar{X}= 3.91$ S.D. = 0.73) ด้านการนิเทศการศึกษาระดับมาก ($\bar{X}= 3.89$, S.D. = 0.78) และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากระดัดมาก($\bar{X}= 3.83$, S.D. = 0.73)

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มที่ 8 จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดบึงกาฬสรุปได้ดังนี้โดยรวมแล้วไม่แตกต่างกัน

4. จากข้อคำถามปลายเปิดในแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มที่ 8 จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดบึงกาฬ พบว่ามีผู้ให้ข้อเสนอแนะ จำนวน 30 คน ซึ่งจะแบ่งออกเป็นประเด็นสรุปได้ดังนี้

4.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปัญหา/ข้อเสนอแนะ

1) ขาดการประสานงานหน้าที่ที่ีระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

2) ความไม่พร้อมของภารกิจการพัฒนาหลักสูตร

3) ไม่มีเอกสารหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานกลางของปริยัติสามัญ

4) หน่วยงานต้นสังกัดไม่มีการนิเทศติดตามในการจัดทำหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

- มากขึ้น
- 1) ให้งานต่าง ๆ เข้ามา มีส่วน ในการ พัฒนา หลักสูตร
 - 2) ควรปรับปรุงเรื่องภารกิจหลักสูตร วิสัยทัศน์ เป้าหมาย ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
 - 3) ควรมีการร่างหลักสูตรกลางของปริยัติให้ครูนำมาใช้ได้
 - 4) ให้งานมีการนิเทศหลักสูตรทุกปี ทุกโรงเรียน
- 4.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
- 1) ครูขาดความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะในการวิเคราะห์
 - 2) ขาดการส่งเสริมสนับสนุนอุปกรณ์ทำสื่อ
 - 3) ขาดงบประมาณในการอบรมพัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพครูของแต่ละสาขา
- ข้อเสนอแนะ
- 1) ควรมีการสนับสนุน ส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรม
 - 2) ควรปรับปรุงการเรียน พัฒนาการเรียนรู้ให้ตอบสนองต่อการจัดการเรียนรู้
- 4.3 ด้านการนิเทศการศึกษา ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
- 1) ครูบางส่วนขาดความเข้าใจต่อกระบวนการนิเทศภายในและไม่ให้
- ความสำคัญ กิจกรรมการนิเทศภายใน
- ข้อเสนอแนะ
- 1) จัดประชุมชี้แจง อบรมให้ครูทราบถึงกระบวนการนิเทศภายในและให้ความสำคัญในการนิเทศภายใน
- 4.4 ด้านการแนะแนวการศึกษา ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
- 1) ขาดการประสานงานกับสถานศึกษาอื่นที่ช่วยให้นักเรียนตัดสินใจในการ
- เรียนต่อ
- 2) นักเรียนไม่รู้ถึงความถนัดของตนเอง
- ข้อเสนอแนะ
- 1) ควรมีการทำ MOU กับสถานศึกษาอื่นๆ
 - 2) จัดให้มีการศึกษาดูงานเพื่อช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตนเองและวางแผนเพื่อ
- อนาคต
- 4.5 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
- 1) ขาดการประสานงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 2) ไม่มีกิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- ข้อเสนอแนะ
- 1) ควรมีการติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนบ่อยๆ
 - 2) จัดให้มีการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนา
- ทักษะวิชาการในด้านต่างๆด้วยกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกลุ่มที่ 8 จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดบึงกาฬ มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย สามอันดับ ได้แก่ มีการจัดทำมาตรฐานและสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 อยู่ในระดับมาก มีการวางแผนพร้อมในการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและการพัฒนาบุคลากรให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้อย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาหลักสูตรอย่างแท้จริงด้วยความเสมอภาค ร่วมกันในการวางแผนงานวิชาการด้วยความเอาใจใส่โดยร่วมกันคิดในการแก้ปัญหาต่างๆอย่างมีเหตุผล และผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นในการแนะแนวการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้มีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้พัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ ประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกันและส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมากได้แก่ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดนโยบายด้านงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระค่านวน บุตรมิตร (2549 :บทคัดย่อ) ได้นำเสนอรายงานวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาตามแนวโรงเรียนเป็นฐานในจังหวัดกระบี่ตรังและนครศรีธรรมราช พบว่า การบริหารวิชาการครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงานมากและการมีส่วนร่วมของคณะครูในการวางแผนงานวิชาการ

2. ด้านการพัฒนาด้านการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย สามอันดับ ได้แก่ มีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก มีการจัดโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระอย่างมีประสิทธิภาพและมีการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนเช่นพาไปทัศนศึกษานอกสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาอภิสิทธิ์ จักรแก้ว (2553) (บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงาน

พระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 โดยรวม และรายดานจำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบ โดยการจำแนกตามอายุการก่อตั้งของโรงเรียน โดยรวมและรายดาน 5 ดาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้งตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไปมีการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตรด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านพัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการ การจัดสื่อการเรียนรู้ มากกว่าโรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้งตั้งแต่ 5-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มที่ 8 จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดบึงกาฬ สรุปได้ดังนี้โดยรวมแล้วไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้มีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้พัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคลรอบคร้วองค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกันและส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมากได้แก่ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดนโยบายด้านงานวิชาการ การบริหารวิชาการครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงานและการมีส่วนร่วมของคณะครูในการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา, (2535). *การประเมินผลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- วิทยากร เชียงกุล, (2551). *สภาวะการศึกษาไทย ปี 2550/2551 ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพของการศึกษาไทย*, กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี คอมมิวนิคชั่น.
- สุมน อมรวิวัฒน์, (2550). *บทบาทของสถานศึกษาต่อการพัฒนาจิตใจ*. พิมพ์ครั้งที่ 2, นนทบุรี : เจริญผล.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, (2557). *รายงานข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ : กองพุทธศาสนศึกษา.

พระค่านวน บุตรมิตร, (2549). การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาตามแนว
โรงเรียนเป็นฐานในจังหวัดกระบี่ ตรังและนครศรีธรรมราช, บัณฑิตวิทยาลัย
: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พระมหาอภิสิทธิ์ จักรแก้ว, (2553). การศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1, บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.